

Implementatietoolkit leefpatroonmonitoring

Januari 2025

Inhoudsopgave

→ Voorwoord	3
→ Methodiek & leeswijzer	4
→ Implementatieroute van leefpatroonmonitoring met voorbeelddocumenten en toelichting	5
→ 1. Verkenning	6
→ 2. Kleinschalig in gebruik	8
→ 3. Voorbereiding in gebruik voor iedereen	11
→ 4. In gebruik voor iedereen	13
→ Inzichten, ervaringen en onderzoek	15
→ Klantreis zonder en met leefpatroonmonitoring	16
→ Klantreis casusbeschrijving	17
→ Procesbeschrijving inzet leefpatroonmonitoring	19
→ Colofon	20

“In een tijd van toenemende zorgvraag en beperkte middelen kan zorgtechnologie een waardevolle ondersteuning zijn voor het zorgproces. Hoewel de mogelijkheden eindeloos lijken, is het essentieel om zorgtechnologie zorgvuldig binnen de organisatie te implementeren. Deze toolkit biedt een goede basis om leefpatroonmonitoring op maat te implementeren binnen een zorgorganisatie, waardoor adequaat kan worden ingespeeld op de behoeften van cliënten en zorgverleners.”

Bram Kerkhoven,
Projectleider zorginnovatie Carinova

Vorige

Volgende

Technologie en (zorg)processen zijn altijd met elkaar verbonden. Daarom is het slim om eerst goed na te denken welke zorgvraag je wilt oplossen en of technologie voor cliënt en medewerkers daar het juiste antwoord op is.

Leefpatroonmonitoring (LPM) helpt alleenwonende mensen met langer zelfstandig en veilig thuis wonen.

En zorgt ervoor dat zorgprofessionals én mantelzorgers samen de zorg-behoevende kunnen ondersteunen.

[Meer over LPM lees je hier.](#)

Waarom is deze toolkit ontwikkeld?

Steeds meer zorgorganisaties zetten LPM in om het dagelijks leven van mensen te volgen en op tijd veranderingen te kunnen waarnemen. Vanuit het veld ontstond een behoefte aan een implementatietoolkit gericht op leefpatroonmonitoring. Waardigheid & Trots voor de Toekomst (programma Vilans), Anders Werken in de Zorg en Vliegwielen sloegen de handen hiervoor ineen.

Om organisaties op weg te helpen, hebben we geleerde lessen uit de praktijk opgehaald en vertaald in:

1. De stappen bij implementatie van leefpatroonmonitoring met voorbeeld-documenten: de implementatieroute.
2. De klantreis zonder en mét leefpatroonmonitoring, zodat je de verschillen kunt zien en duiden.
3. Een procesbeschrijving voor de inzet van leefpatroonmonitoring bij een cliënt.

Extramuraal

Deze toolkit richt zich op leefpatroonmonitoring die bij mensen thuis wordt ingezet vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) of Wet langdurige zorg (Wlz).

Voor wie?

Deze toolkit is speciaal voor projectleiders en anderen die de inzet van leefpatroonmonitoring vormgeven en begeleiden.

De toolkit voor leefpatroonmonitoring is algemeen opgezet en niet voor een specifiek product bedoeld. Meerdere leveranciers bieden leefpatroonmonitoring.

Wat is leefpatroonmonitoring?

Met zorgtechnologie voor leefpatroonmonitoring krijgen zorgmedewerkers en mantelzorgers inzicht in het leefpatroon van alleenwonende mensen. Dit is handig bij bijvoorbeeld mensen met dementie, de ziekte van Parkinson of een verstandelijke beperking. Sensoren die op verschillende plekken in de woning zijn bevestigd, volgen hun activiteiten. Eventuele veranderingen in die activiteiten zijn zo snel te zien.

NB: in deze toolkit wordt de term 'leefpatroonmonitoring' aangehouden. In sommige documenten staat er 'leefstijlmonitoring'. Hier wordt hetzelfde mee bedoeld.

“Nog altijd vinden zorgorganisaties zelf het wiel uit als het gaat om implementatie van zorgtechnologie. Alhoewel het altijd goed is om te kijken naar de ‘couleur locale’ van een organisatie, en er altijd bepaalde nuances op organisatieniveau zijn bij het uitrollen van technologie, zijn er bepaalde stappen die te allen tijde uitgevoerd dienen te worden voor een duurzame implementatie. Deze toolkit is een basis-stappenplan dat je in je eigen praktijk verder aanvult.”

Thijs Mutsaerts, Innovatieadviseur Extramuraal Surplus

Innovatie-Route en Vliegwielaanpak

Om tot een implementatietoolkit te komen hebben we een werkgroep samengesteld volgens de [Vliegwielaanpak](#). De werkgroep bestond uit zorgverleners, een cliënt, zorgverzekeraar en kennisorganisatie voor langdurige zorg. Daarnaast is de toolkit getoetst bij de leveranciers Sensara, MobileCare en FocusCura. Vanuit verschillende knelpunten zijn we kort-cyclisch aan de slag gegaan met de werkgroep.

Deze toolkit bevat de implementatieroute voor LPM met meerdere voorbeeld-documenten.

Omdat implementatieroutes niet nieuw zijn, hebben we de [Innovatie-Route](#) (ontwikkeld door Vilans en Academy Het Dorp, gesubsidieerd door van het Ministerie van VWS) als basis genomen. Deze is initieel ontworpen voor de gehandicaptensector, maar ook toepasbaar in andere sectoren. De Innovatie-Route is een *generieke aanpak* voor implementatie van technologie in de zorg, met veel aandacht voor inzet van de juiste technologie voor de vraag van de cliënt. De implementatie-route in deze toolkit hebben we *specifiek voor leefpatroonmonitoring* gemaakt.

Honingraat en Innovatie-Route

Voor de inzet van Digitale Zorg werken organisaties, met name ouderenzorg, ook met het honingraatmodel. Het model biedt houvast tijdens de implementatie of (door) ontwikkeling van (nieuwe) technologie binnen een organisatie. Het kan hierbij gaan om nieuwe technologieën waarbij het van belang is om goed te kijken wat in iedere stap nodig is, om het goed te laten werken maar ook om onderzoek te doen naar de effecten van de inzet. Bij technologieën met bewezen toegevoegde waarde kun je de verschillende stappen van het honingraatmodel sneller doorlopen met de kennis vanuit andere organisaties. De Innovatie-Route is een gedetailleerd stappenplan dat je helpt bij de implementatie van technologie bij een zorginhoudelijk vraagstuk. De Innovatie-Route gaat namelijk al uit van min of meer bewezen technologie, die al in meerdere organisaties gebruikt wordt. Het biedt hulpmiddelen om tot een duurzame implementatie te komen.

In de implementatieroute voor LPM kun je de gebruiksfase, borging en opschalingsfase van het honingraatmodel herkennen. We hebben het over kleinschalig in gebruik nemen. Je gaat namelijk al uit van het

starten met de LPM wanneer je deze toolkit raadpleegt. De complexiteit zit vooral in het in jouw organisatie passend implementeren van deze technologie. We hebben extra aandacht voor de te beantwoorden zorgvraag, de voorbereidende stappen voor het kleinschalig in gebruik nemen én het in gebruik nemen voor iedereen. In de implementatieroute spreken we over succesvolle opschaling in plaats van borgen en opschalen. Omdat je weet welke bewezen toepassing je aan het implementeren bent, begin je al met borgen zodra je start met je implementatie-project, waarbij soms op meerdere vlakken, parallel aan elkaar, processen naast elkaar lopen.

De up-to-date houden/blijven fase uit het honingraatmodel valt buiten deze implementatie route. Het is goed hier aandacht voor te houden omdat leefpatroonmonitoring, zich blijft ontwikkelen en nieuwe mogelijkheden kan bieden. Door regelmatig nieuwe mogelijkheden te bekijken en te vergelijken reflecteer je of de technologie nog steeds de beste optie is voor je zorginhoudelijke vraag.

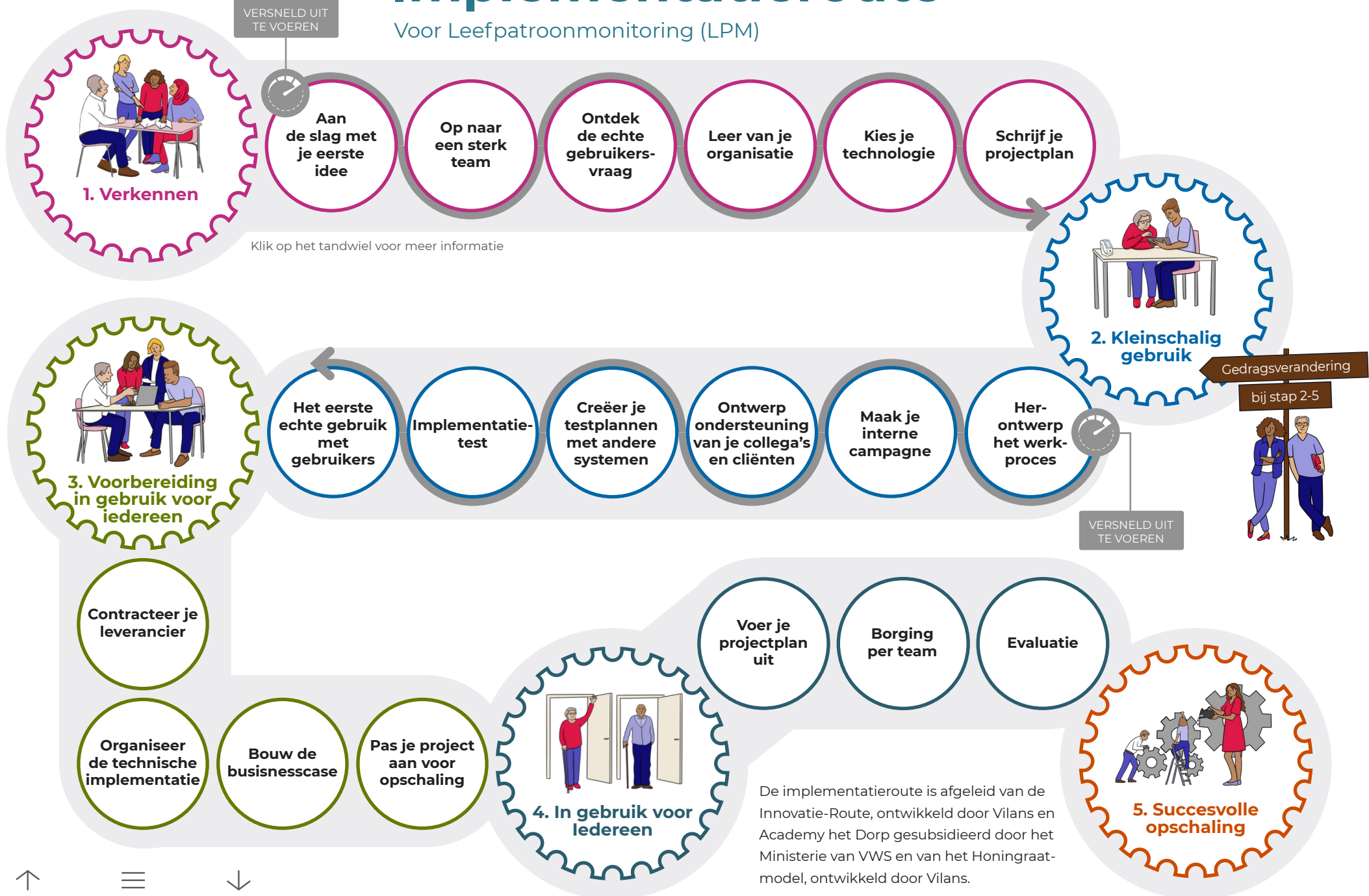
Leeswijzer

In deze toolkit vind je de belangrijkste basisdocumenten om met leefpatroonmonitoring aan de slag te kunnen. Deze zijn geordend op basis van de stappen in de Innovatie-Route en komen voort uit praktijkkennis. Als je bij de toolkit méér achtergrond wilt over het duurzaam inzetten van technologie kun je op de [Innovatie-Route](#) terugvallen.

Implementatieroute

Voor Leefpatroonmonitoring (LPM)

1. Verkennen

Voor Leefpatroonmonitoring (LPM)

Aan de slag met je eerste idee

Hoe maken we de zorg toekomstbestendig terwijl er minder zorgverleners zijn per cliënt? Hoe kan een cliënt dan langer zelfstandig wonen? Het is belangrijk om tijdig ontwikkelingen bij de cliënt te signaleren en daarop te reageren.

Je hebt een probleem geconstateerd en een mogelijke oplossing: je eerste idee. In deze stap toets je het idee en breng je het verder in kaart. Denk aan de volgende vragen:

- Volstaat de huidige personalarmering die we bieden? Waarom wel of niet? Zo niet: ga door naar de volgende vraag.
- Voor welke doelgroep volstaat de huidige personalarmering niet? Hoe groot is deze doelgroep? Voor welk zorginhoudelijk vraagstuk voldoet het niet?
- Hoe zou leefpatroonmonitoring kunnen bijdragen, welke waarde voegt het toe, wat verandert er?

Leg dit vast in je eerste schets van het projectplan, zodat je dat plan kunt bespreken met de belangrijkste stakeholders, en je kunt zorgen voor een akkoord van een opdrachtgever.

Voorbeelddocument

[Kort projectplan, Innovatie-Route](#)

Op naar een sterk team

In deze stap stel je een **projectteam** samen en ga je van start met je project. Beschrijf de stakeholders waarmee je te maken krijgt. De Persona Puzzel kan je hierbij helpen. Met persona's krijg je helder wie de betrokkenen zijn en wat ze nodig hebben.

Zorg voor een goede vertegenwoordiging van je organisatie. Binnen het projectteam worden ook zorgverleners en ondersteuners uit de praktijk betrokken. Bijvoorbeeld een casemanager dementie of een wijkverpleegkundige.

Betrek vroegtijdig een collega in de lijn die organisatiebreed als product owner kan optreden, zodat er een duurzame inbedding ontstaat. Dit kan bijvoorbeeld ook een teammanager zijn.

Zodra je projectteam compleet is, organiseer je een **kick-off bijeenkomst**. Naast je projectteam nodig je andere relevante stakeholders hiervoor uit, zoals de opdrachtgever. Rollen en taken worden hier duidelijk en je communiceert voor het eerst in je organisatie over het nieuwe project. Hiermee ontstaat eigenaarschap voor je project bij meerdere mensen.

Voorbeelddocumenten

- [De Persona Puzzel, Innovatie-Route](#)
- [Rollen projectgroep, Careyn](#)
- [Bijeenkomst: inzet zorgtechnologie bij cliënten VPT in de wijk, Careyn](#)

Ontdek de echte gebruikersvraag

Het idee is om technologie in te zetten om je cliënten te helpen. Is de cliëntvraag helemaal scherp? Lost technologie het probleem op? Bekijk het **zorginhoudelijk vraagstuk**. En als dit het probleem oplost, wanneer zet je de technologie dan in? Hiervoor beschrijf je zogenaamde use cases.

Technologie is namelijk niet automatisch direct het (enige) antwoord op de gebruikersvraag. Daarom is deze stap belangrijk. Wat kan iemand zelf? Wat kan het netwerk of de sociale omgeving? Vervolgens kijk je waar technologie helpt.

Voorbeelden doelgroepen inzet leefpatroonmonitoring

- Careyn: bij alleenwonende ouderen met gemiddelde tot vergevorderde dementie.
- Zorgboog: alleenwonende, kwetsbare ouderen met een diagnose degeneratieve aandoening.
- Surplus: bij cliënten met dementie, bij somatische, alleenwonende cliënten die zelfstandig willen blijven wonen en preventief bezocht worden, en bij andere somatische cliënten die kwetsbaar zijn.

Voorbeelddocumenten

- [Vragenlijsten zorginhoudelijk vraagstuk, Innovatie-Route](#)
- [Casus, Savant Zorg](#)
- [Format use cases, Innovatie-Route](#)

Leer van je organisatie

Heeft jouw organisatie een toekomstbestendig fundament voor implementatie van technologie? Dat noemen we [de basis op orde](#).

In deze stap krijg je stimulerende en belemmerende factoren in jouw organisatie inzichtelijk. Hieronder lees je welke belangrijke vragen je kunt stellen:

- Wat zijn knelpunten/valkuilen in eerdere projecten geweest?
- Willen en kunnen de zorgteams aan de slag met leefpatroonmonitoring?
- Kan leefpatroonmonitoring structureel worden gefinancierd?

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Knelpuntenanalyse leefstijlmonitoring, Vliegwiël](#)
- 🔗 [Webinar: De organisatie van Innovatie, Innovatie-Route](#)
- 🔗 [Stappenplan: Hoe kom je tot een gedragen koers op innovatie?, Waardigheid & Trots](#)
- 🔗 Voor meer vragen zie: [Vragenlijsten leer van je organisatie, Innovatie-Route](#)

Kies je technologie

In deze stap is het essentieel om te onderzoeken wat jouw organisatie al op ICT-gebied heeft. Aan welke (technische) eisen en wensen moet je oplossing voldoen? Welke leverancier past het beste bij de use cases, jullie eisen en wensen? Betrek je ICT-afdeling en inkoper bij de voorlopige inkoopafspraken voor je kleinschalige start met het oog op privacy, veiligheid en of het past binnen het ICT-landschap.

Zorg ervoor dat je de technologie eerst zelf goed leert kennen: wat is het, hoe werkt het en welke toegevoegde waarde heeft het? Werk daarnaast goed uit wat er nodig is om de gekozen technologie te integreren in bestaande systemen en processen.

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Aandachtspunten afsluiten contract leverancier, Careyn](#)
- 🔗 [Getoetste leveranciers Leefpatroonmonitoring, Digizo.nu](#)
- 🔗 [Voorbeeld Programma van Eisen Leefpatroonmonitoring, Sensara](#)
- 🔗 [Format Deep Dive leveranciers, Innovatie-Route](#)

Schrijf je projectplan

Schrijf het 'hoe' en 'waarom' verder uit voor de organisatie. Gebruik hiervoor onder andere de eerste schets van je projectplan dat je eerder hebt gemaakt. Welke doelgroepen komen in aanmerking? Wat is de (verwachte) toegevoegde waarde? Hoe ziet het team eruit bij de implementatie? Welke KPI's stel je?

Beschrijf alvast de hoofdlijnen van je businesscase, zodat je weet welke informatie voor jouw organisatie nog ontbreekt en om onderzoek vraagt (zie ook verderop in deze toolkit onder 'Bouw de businesscase')

Hieronder vind je een voorbeeld van een projectplan en lees je over onderwerpen en elementen die belangrijk zijn om in je projectplan op te nemen.

Het inzetten van de sensoren voor leefpatroonmonitoring roept ook nieuwe vragen op: Waar wordt de data opgeslagen? Wat betekent dit voor de privacy van de cliënt? Mag dit wel? Om dit soort vragen te beantwoorden is Carinova aan de slag gegaan met de Aanpak Begeleidingsethiek. Betrokkenen zijn hierbij met elkaar in dialoog gegaan over de effecten van de nieuwe technologie én de waarden die daarbij in het geding komen. Na de dialoog hebben de deelnemers handelingsopties

geformuleerd, waarvan verschillende direct opgepakt konden worden. De uitkomsten vind je bij de voorbeelddocumenten.

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Projectplan: 'Implementatieplan Sensara Leefstijl Monitoring', Careyn](#)
- 🔗 [Elementen implementatie, Innovatie-Route](#)
- 🔗 [Verslag workshop Aanpak begeleidingsethiek bij leefstijlmonitoring, Sensara](#)

2. Kleinschalig gebruik

Voor Leefpatroonmonitoring (LPM)

Gedragsverandering

Leefpatroonmonitoring goed in de organisatie inbedden vraagt om gedragsverandering bij medewerkers. De focus ligt hier minder op de technische implementatie en meer op de sociale implementatie, waarbij je betrokkenheid creëert bij medewerkers.

Je biedt ondersteuning aan medewerkers en hebt aandacht voor hun behoeften, kennis, houding, gedrag, vaardigheden en de inbedding in werkprocessen. Dit is een doorlopend proces dat van belang is bij elke stap van de implementatieroute.

Gedragsverandering vraagt continue aandacht op alle niveaus van je organisatie. Ambassadeurschap, zowel vanuit je directie als vanuit management en de collega's in de teams, is een belangrijke succesfactor.

Het [webinar 'Aan de slag met interne communicatie'](#) besteedt hier ook aandacht aan.

Herontwerp het werkproces

Je hebt het vraagstuk onderzocht en een technologie gekozen. De ingebruikname van LPM vraagt om een aanpassing van primaire en ondersteunende processen. In deze stap ontwerp je met het projectteam deze nieuwe processen. Gebruik bijvoorbeeld de **Service Blueprint**, om zicht te krijgen op wat nodig is als je LPM gaat gebruiken.

Tip

Ontzorg medewerkers, automatiseer zo veel mogelijk.

Processen die extra aandacht verdienen bij leefpatroonmonitoring:

- **Monitoring en alarmopvolging:** Wie doet wat op welk moment van de dag? Wie bekijkt de data in het dashboard (mantelzorger, familie, professional, dag, nacht)? En hoe analyseer je deze data?
- **Aan- en afmeldproces:** stappen die nodig zijn om een cliënt aan- of af te melden voor leefpatroonmonitoring.
- **Proces om nieuwe teams aan te haken.**

Voorbeelddocumenten

- [Stappenplan leefstijlmonitoring voor collega's, Careyn](#)
- [Stappenplan leefstijlmonitoring voor mantelzorgers, Careyn](#)
- [Procesflow Sensara, Zorgboog](#)
- [Workflow Sensara - aanvragen, Vliegwielen](#)
- [Workflow Sensara - afmelden cliënt, Vliegwielen](#)
- [Workflow Sensara - ingebruiknemen en alarmopvolging, Vliegwielen](#)
- [Adoptieplan Sensara](#)
- [Voorbeeld Serviceproces](#)
- [Handleiding Service Blueprint, Innovatie-Route](#)

Vorige

Inhoudsopgave

Volgende

Implementatieroute

Maak je interne campagne

In deze stap richt je je op de interne communicatie. Hiervoor maak je een communicatieplan. Je neemt iedereen mee in je plannen om duidelijk te maken welk resultaat je voor en met de cliënten en zorgverleners wilt halen. Betrek ook je externe stakeholders zoals de huisarts, geriater, apotheek en familie.

Het gaat niet om informatievoorziening alleen. Dit is een stap die continue aandacht vraagt. Het is belangrijk ervaringsverhalen te delen en mensen te verbinden.

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Stakeholdermap template, Innovatiestarters](#)
- 🔗 [Maak je interne campagne, Innovatie-Route](#)
- 🔗 [Contentkalender, Innovatie-Route](#)
- 🔗 [Webinar: Aan de slag met interne communicatie, Innovatie-Route](#)

Ontwerp ondersteuning voor je collega's en cliënten

Leefpatroonmonitoring succesvol toepassen vraagt om ondersteuning van collega's en cliënten. Richt deze ondersteuning goed in. Zorg dat managers en leidinggevenden goed op de hoogte zijn en het gebruiken. Zorg voor een ambassadeur per team die kan enthousiasmeren en als vraagbaak dient.

Denk bij ondersteuning ook aan:

- Uitlegfilmpjes.
- E-learnings.
- Informatie voor cliënten/mantelzorgers over gebruik en wat het oplevert.
- Verdiepende training voor de ambassadeurs.
- Algemene training voor alle medewerkers uit de teams. Soms organiseert de leverancier dit voor je.
- Ondersteuning bij hoe je een dashboard uitleest en interpreteert.

Hiernaast staan voorbeelden van ondersteunende producten en een stappenplan om desgewenst je eigen training op te stellen.

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Sensara training VPT regisseurs: Inzet Leefstijlmonitoring, Careyn](#)
- 🔗 [Presentatie medewerkers/informatiefolder: Zorgtechnologie, Zorgboog](#)
- 🔗 [Cliëntfolder: Sensara Leefstijlmonitoring, Careyn](#)
- 🔗 [Informatiebrief VPT: Sensara Leefstijlmonitoring, Carinova](#)
- 🔗 [Selectietool toegevoegde waarde, Sensara](#)
- 🔗 [Handreiking: Ondersteunen van patiënten/cliënten bij digitale zorg, Vliegwielen](#)
- 🔗 [Webinar Innovatie: Veranderen, Verbinden en Ambassadeurschap, Careyn](#)
- 🔗 [Stappenplan training geven, Innovatie-Route](#)

Creëer je testplannen met andere systemen en implementatietest

Vooraf bedenk je op basis van de use cases wat je wilt testen met gebruikers, zoals naasten en medewerkers (de gebruikers-acceptatietest). En je bedenkt welke technologieën in combinatie met elkaar moeten werken en dús vooraf getest moeten worden (de integratietest), zoals de koppeling tussen het Elektronisch Cliënten Dossier (ECD) en leefpatroonmonitoring.

Ready, Set, Go!

Je voert je testen uit en checkt zo of alle systemen met elkaar werken en integratie en functionaliteit op orde zijn. Mogelijke problemen en afwijkingen kun je zo tijdig ontdekken en oplossen, samen met je leverancier en collega's van ICT.

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Stappenplan onderzoeksozpet, Innovatie-Route](#)

Het eerste echte gebruik met gebruikers

Yes, tijd om écht aan de slag te gaan met LPM. Je hebt alle voorbereidingen getroffen. Nu kun je een draaiboek opstellen voor de eerste teams waarin je gaat starten met LPM.

Vervolgens voer je het draaiboek stapsgewijs uit en evalueer je de ervaringen, zodat je het draaiboek kunt bijstellen voor de volgende teams. Zo leer je steeds bij en gaat de implementatie van LPM steeds soepeler. Bovendien neem je de geleerde lessen mee naar andere projecten. Documenteer deze goed.

Door te werken met draaiboeken voorkom je wat enkele werkgroepleden vertelden: *het opschalen van de eerste teams naar andere teams zonder een draaiboek, verliep heel organisch. Vaak werd er daarom in andere teams gestart zonder duidelijke stappen. Er werd weinig gedocumenteerd en er waren geen duidelijke kaders. Hierdoor kwam de opschaling niet goed van de grond, en was niet alles in de organisatie direct goed geborgd.*

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Stappenplan leefpatroonmonitoring, Sensara](#)
- 🔗 [Voorbeeld draaiboek, Innovatie-Route](#)
- 🔗 [Evaluatiemodel, Innovatie-Route](#)
- 🔗 [Format project- en activiteitenplanning, Innovatie-Route](#)

3. Voorbereiding in gebruik voor iedereen

Voor Leefpatroonmonitoring (LPM)

Contracteer je leverancier

De contractering omvat over het algemeen het vastleggen van voorwaarden, prijzen, leveringsmethoden en wederzijdse verantwoordelijkheden, met zorg voor naleving en risicobeheer. Maak ook afspraken over service en onderhoud van het product.

Hiernaast in de handreiking 'Belangrijke vragen bij contractvorming' lees je welke vragen belangrijk zijn als je een contract sluit. In het document 'Aandachtspunten afsluiten contract' lees je andere specifieke punten om op te letten bij het afsluiten van een contract.

Meestal doe je dit traject samen met een collega van ICT en inkoop. Je kunt deze expertise ook inhuren als jullie organisatie deze zelf niet heeft.

Tip

Vraag andere zorgpartijen naar hun ervaringen met leveranciers. Mogelijk zijn ze ook bereid voorbeelden van contracten met je te delen. Andere contracten met jullie leveranciers zijn ook heel informatief. Haal daar aspecten uit die voor jouw organisatie belangrijk zijn.

Voorbeelddocumenten

- 🔗 [Aandachtspunten afsluiten contract met leverancier, Careyn](#)
- 🔗 [Getoetste leveranciers Leefpatroonmonitoring, Digizo.nu](#)
- 🔗 [Handreiking: Belangrijke vragen bij contractvorming, Innovatie-Route](#)

Organiseer de technische implementatie

In deze stap doe je de algemene voorbereiding op technisch gebied die nodig is in de woning bij de cliënt, als dat aan de orde is.

Daarnaast zorg je ervoor dat de hele organisatie technisch is ingericht op het gebruik van leefpatroonmonitoring. De technologie is getest en is geïntegreerd in het ICT-netwerk van je organisatie. De ICT-afdeling weet welke handelingen er verricht moeten worden, zodat de organisatie LPM daadwerkelijk grootschalig kan implementeren.

Vorige

Inhoudsopgave

Volgende

Implementatieroute

Bouw de businesscase

Het maken van een businesscase helpt bij het beoordelen van de waarde en haalbaarheid van een project. Een businesscase dwingt om scherp te kijken naar de doelstellingen, kosten, baten én risico's, zodat helderheid ontstaat voordat het project groter wordt uitgerold. Kijk welke businesscases er al beschikbaar zijn over LPM en pas die kennis toe op jouw eigen organisatie. Mogelijk heb je al een onderzoeksplan gemaakt, waarin je vragen voor de businesscase hebt opgenomen.

Veel zorgverzekeraars hanteren een 'digitaal tenzij' aanpak. Voor LPM is reguliere bekostiging via de onderstaande opties mogelijk. Zorg dat je vroegtijdig de aanvraag/afspraken hiervoor geregeld hebt.

Voor de reguliere kosten zijn er bestaande prestatiecodes binnen de Zvw en Wlz:

- Bij aanspraak op wijkverpleging Zvw kun je de prestatie thuiszorgtechnologie gebruiken (code 1062).
- Bij aanspraak op het Modulair Pakket Thuis (MPT) kun je de prestatie thuiszorgtechnologie gebruiken. Voor verpleging code H139 thuiszorgtechnologie en voor begeleiding (toezicht en interventie) code H306. Deze codes worden vooral gebruikt door (gespecialiseerd) wijkverpleegkundigen en casemanagers dementie.

- Bij cliënten onder het Volledig Pakket Thuis (VPT) van de Wlz is leefstijlmonitoring te financieren vanuit het dagtarief van het VPT.
- Voor de initiële kosten en opstartkosten kan een subsidie in sommige gevallen helpen. Kijk voor een overzicht van subsidieregelingen voor digitale zorg op de [website van Vliegwiél](#).

Disclaimer

Leefpatroonmonitoring bevindt zich medio 2024 in het proces van 'waardebepaling' van Digizo.nu. In deze fase wordt onderzoek uitgevoerd in de praktijk bij diverse zorgaanbieders die leefpatroonmonitoring toepassen in hun zorgprocessen. Het doel is om te bepalen of dit daadwerkelijk voordelen oplevert voor cliënten, zorgverleners en mantelzorgers. Lees [hier](#) de tussentijdse rapportage. En de [publicatie](#) met de toetsing van leefpatroonmonitoring uit april 2024.

Op de [kennisbank digitale zorg](#) vind je steeds de meest recente onderzoeken, inclusief businesscases, die je kunt gebruiken voor je eigen businesscase.

Pas je projectplan aan voor opschaling

In deze stap controleer je nog eens of alles er is, of aan alle randvoorwaarden is voldaan en of je planning klopt. Dit doe je op basis van voortschrijdend inzicht uit de eerdere stappen.

Deze check zorgt ervoor dat je goed bent voorbereid en dit scheelt bijsturing later in het proces.

Tips

- Ga na of je nog de juiste mensen in je projectteam hebt, mogelijk heb je voor deze fase andere of extra mensen nodig.
- Zorg dat je akkoord hebt van je opdrachtgever op je doelen en investeringen voor de volgende fase. Vraag een formeel akkoord op je plan.

Voorbeelddocumenten

[Zie documentatie bij 'Schrijf je projectplan' \(pagina 7\)](#)

4. In gebruik voor iedereen

Voor Leefpatroonmonitoring (LPM)

Voer je projectplan uit

Tijd om aan de slag te gaan met de grootschalige implementatie van LPM. Met je projectteam zorg je dat de borging per team in gang wordt gezet en hou je in de gaten wat je daarvan leert. Zo gaat je implementatie steeds beter.

In deze fase is draagvlak en sociale innovatie belangrijk!

Tips

- Houd je opdrachtgever betrokken en stimuleer diens ambassadeursfunctie voor de organisatie.
- Check of nieuwe cliënten structureel LPM krijgen aangeboden.
- Check of het tijdens multidisciplinair overleggen onder de aandacht is.
- Zorg dat nieuwe medewerkers worden ingewerkt op de nieuwe werkwijze, bijvoorbeeld via inwerkprogramma's.
- Monitor de serviceprocessen en zorgprocessen, voer verbeteringen door op basis van de geleerde lessen van teams die al met LPM werken.
- Borg de processen in de praktijk en in je kwaliteitssysteem.

Borging per team

Je wilt dat alle teams binnen de organisatie leefpatroonmonitoring inzetten. In deze stap breid je de ingebruikname verder uit. Stap voor stap gaan meer teams aan de slag met leefpatroonmonitoring.

Grootschalige implementatie vraagt maatwerk. Ieder team is net weer anders en ook cliënten hebben andere behoeften. Het draaiboek voor de implementatie per team maak je daarom steeds op maat en scherp je na iedere implementatie weer aan met de geleerde lessen.

Zo zorg je dat leefpatroonmonitoring vast onder de aandacht is:

- Geef het goede voorbeeld, dit inspireert collega's.
- Communiceer, communiceer, communiceer.
- Zorg voor ambassadeurs in ieder nieuw team, maar zet ook collega's in uit teams die al met LPM werken.
- Zorg dat je beschikbaar bent voor vragen.
- Monitor het gebruik. Bespreek het gebruik standaard tijdens teamoverleggen.
- Redenen voor weerstand kunnen verschillen tussen teams. Daar kun je diverse oplossingen voor ontwikkelen.

Voorbeelddocumenten

[Borgingschecklist onder 'Zorg voor verankering', ZonMw](#)

Evaluatie

Het evalueren van een project is belangrijk. Zo leer je van zowel briljante successen als mislukkingen. Het biedt inzicht in wat goed heeft gewerkt, wat niet, en waarom. Dit helpt bij het verbeteren van toekomstige projecten en voorkomt herhaling van fouten.

In je eindrapportage leg je bij voorkeur vast:

- Wat het effect van LPM is voor de gebruikers.
- Hoe de begeleiding tijdens het project ging en hoe het werkgemak nu is voor de gebruikers (cliënten en medewerkers).
- De uiteindelijke businesscase.
- De samenwerking binnen je organisatie, tussen afdelingen en met de leverancier(s).
- Wat nodig is om LPM in de toekomst structureel te blijven borgen.

Voorbeelddocument

[Voorbeeld inhoudsopgave eindrapportage, Innovatie-Route](#)

Briljant succes

“LPM kun je het best vroeg inzetten, zodat je de signalen en trends goed kunt monitoren. Dan kun je de zorg daarop afstemmen en meer maatwerk bieden. Je bouwt de zorgcapaciteit verder op naarmate de situatie daarom vraagt. En dat kun je dan goed onderbouwen met de objectieve data die je uit het LPM-systeem haalt.”

Anoniem: Adviseur Innovatie

Briljante mislukking

“We zijn ‘gewoon’ gestart met de inzet van Sensara en kregen al snel vragen vanuit medewerkers wat ze met al die data moesten. Wie was nu verantwoordelijk voor opvolging van meldingen over dwalen in de nacht, weinig of teveel toiletgang of het constateren dat de koelkast nauwelijks openging? We hadden de medewerkers niet getraind hoe ze om moesten gaan met de hoeveelheid data die binnenkwam. Later werd er ervaren dat door het activeren van het netwerk de last verdeeld gedragen kon worden en dat het acteren op meldingen een preventieve werking had op escalatie.”

Thijs Surplus, Innovatieadviseur Extramuraal bij Surplus

Inzichten, ervaringen en onderzoek voor Leefpatroonmonitoring (LPM)

Praktische inzichten en ervaringen uit de praktijk

Webinar

Vliegwiël organiseerde een webinar naar aanleiding van deze toolkit over de implementatie van leefpatroonmonitoring. Bram Kerkhoven, projectleider zorginnovatie bij Carinova, deelde zijn ervaringen en tips over het implementatieproces. Heb je het webinar gemist? Lees de terugblik of bekijk de opname via:

- 📄 [Terugblik Webinar Leefpatroonmonitoring | Leernetwerk Digitale Zorg](#)
- 📄 [Webinar Aan de Slag met Leefpatroonmonitoring in de Zorg | Leernetwerk Digitale Zorg](#)

Onderzoek

Waardebepalend onderzoek

In de periode 2022 – 2023 is er door Vilans waardebepalend onderzoek uitgevoerd naar de toepassing van de digitale zorgtechnologie leefpatroonmonitoring bij de zorgorganisaties ZZG Zorggroep, Savant Zorg en De Zorgboog. Het onderzoek en de bijbehorende businesscase zijn uitgevoerd in samenwerking met de zorgverzekeraars VGZ en CZ. Je kunt het volledige onderzoek downloaden onderaan de volgende pagina:

- 📄 [Resultaat leefpatroonmonitoring in kaart gebracht](#)

Klantreis zonder en met leefpatroonmonitoring

Zodra je leefpatroonmonitoring gaat inzetten binnen je organisatie, vraagt dat om een verandering in processen. Een Service Blueprint helpt om alle processen in kaart te brengen: hulpmiddelen, activiteiten cliënt, activiteiten medewerker/naasten enerzijds en activiteiten achter de schermen en hulpmiddelen in de organisatie anderzijds. In deze toolkit staat:

- Een voorbeeldklantreis van een cliënt met een lichte vorm van dementie. De casus staat beschreven op de volgende pagina.
- Dezelfde klantreis uitgewerkt in de Service Blueprint. Klik [hier](#) voor de volledige versie.

In deze klantreis staat één dag van de cliënt centraal. Je ziet wat er op die dag gebeurt als er geen LPM wordt ingezet en wat er gebeurt als LPM wel wordt ingezet.

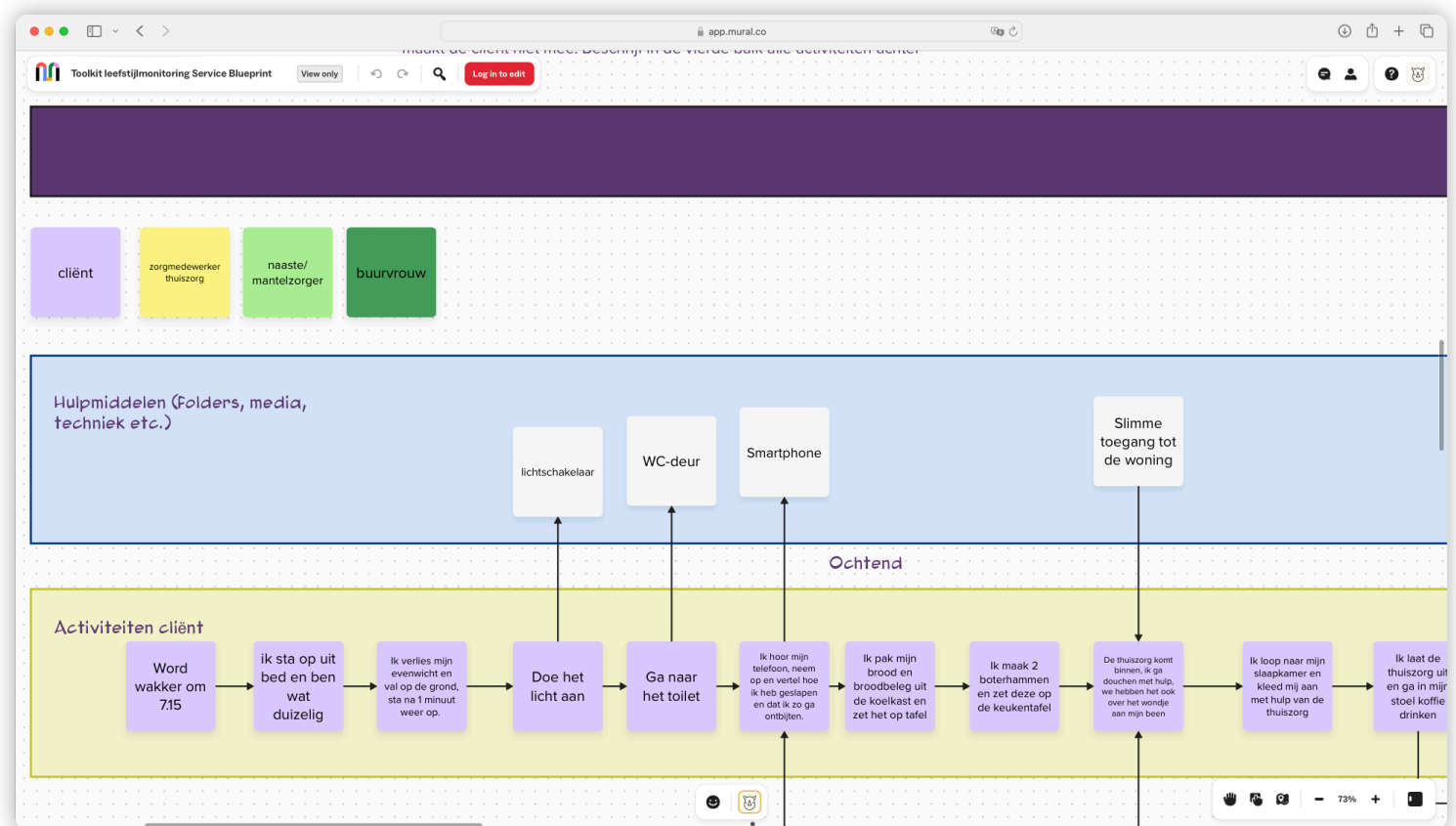
Een screenshot van de Service Blueprint met leefpatroonmonitoring.

[Zie volledig overzicht hier](#)

Zelf proberen?

De beschreven klantreis gaat om een voorbeeldklantreis waarbij je inzichtelijk krijgt welke verschillen je ziet in onder andere activiteiten voor een medewerker zodra leefpatroonmonitoring wordt ingezet. Voor elke organisatie of specifieke cliënt zal

de klantreis anders zijn. Wil jij voor je eigen organisatie of voor een specifieke cliënt een klantreis in kaart brengen, gebruik dan ook de Service Blueprint. Hoe je dat doet, lees je [hier](#).

Opstaan

Lees hier een dag uit het leven van mevrouw Ten Duin. De zwarte tekst beschrijft het leven van mevrouw zonder leefpatroonmonitoring (LPM), met de vet gezette zwarte tekst is aangegeven wat er anders is als er wel LPM wordt ingezet.

In haar zelfstandige woning woont mevrouw Ten Duin. Ze heeft dementie in een lichtgevorderd stadium. Haar dochter verleent mantelzorg, maar woont ver weg. Mevrouw Ten Duin heeft een redelijk gestructureerde routine op doordeweekse dagen. Ze begint de dag met wakker worden van de wekker om 7.15 uur.

LPM-sensoren meten dat ze uit bed gaat.

Vandaag bij het ontwaken ervaart ze wat duizeligheid, wat resulteert in een kort moment van desoriëntatie, waarbij ze op de grond valt.

LPM-sensoren met aanvullend val-detectiesysteem meten dat ze uit bed gaat. Let op: LPM heeft niet standaard valdetectiesystemen. Afhankelijk van het gekozen product zijn verschillende functionaliteiten mogelijk.

Gelukkig kan ze binnen een minuut zelfstandig opstaan en ze vervolgt haar ochtendritueel.

LPM geeft geen melding omdat mevrouw binnen een minuut opstaat.

Ochtendzorg

Dagelijks wordt mevrouw Ten Duin gebeld door een zorgmedewerker die informeert naar haar nachtrust en of ze denkt aan haar ontbijt.

Nu met LPM krijgt de medewerker een seintje wanneer mevrouw uit bed is gegaan. Nu wordt ze kort na wakker worden gebeld, voorheen werd ze wel eens gebeld terwijl ze nog sliep of al uren wakker was.

Ondanks het valincident meldt mevrouw Ten Duin niets en gaat ze over tot het klaarmaken van haar ontbijt.

Door de data vanuit het LPM-systeem ziet de medewerker dat mevrouw kort is gevallen en informeert hier actief naar.

De thuiszorgmedewerker, die later arriveert voor de hulp bij het douchen, constateert geen bijzonderheden in het dossier.

Thuiszorgmedewerker ziet in de app dat mevrouw vanochtend is gevallen en dat het meeviel, maar ze houdt mevrouw wel extra in de gaten.

Wel ziet ze een wondje op het been van mevrouw Ten Duin, dat ze rapporteert. Ze herinnert mevrouw nog aan haar ontbijt.

Einde ochtend en lunch

Na het bezoek van de thuiszorgmedewerker besluit mevrouw Ten Duin van het mooie weer te genieten en maakt ze een wandeling. Bij terugkomst leest ze een boek en gaat ze een aantal keer naar het toilet.

LPM-sensoren zien dat mevrouw vaker naar het toilet gaat dan normaal, een melding hierover wordt gemaakt. Ze kunnen dit nu beter in de gaten houden, en een vroege blaasontsteking snel voorkomen.

De dag vervolgt met lunch, waarbij ze ontdekt dat haar ontbijt nog onaangeroerd staat. Ze besluit om dat op te eten als lunch. **LPM ziet een afwijking in het dagelijkse patroon: de koelkastdeur gaat niet open. Wanneer dit vaker voorkomt, wordt een melding gemaakt. Dan kan bekeken worden waardoor het komt dat mevrouw minder eet/de koelkast niet opent.**

Middagdutje en bezoek

Na haar dagelijkse middagdutje, dit keer in een stoel vanwege de duizeligheid in de ochtend. Haar dochter Annette komt binnen met de sleutel en ziet dat haar moeder op de stoel in slaap is gevallen in plaats van op het bed. Dit vindt ze vreemd. Ze zou willen dat ze haar moeder iets beter in de gaten kon houden, zo op afstand. Want de laatste tijd gaat ze toch wel snel achteruit.

Met LPM ziet de dochter al dat haar moeder niet in bed ligt voor haar middagdutje. Ze maakt zich zorgen. Gelukkig wilde ze al langsgaan om de boodschappen te doen, dan kan ze gelijk zien wat er aan de hand is.

Vervolgens gaan ze samen boodschappen doen.

Avondeten

Na Annette's vertrek gaat mevrouw Ten Duin naar het toilet.

LPM meet het aantal keer openen van de wc-deur. Dit is de zoveelste keer vandaag, een melding wordt gegenereerd. Dochter krijgt een melding en informeert de zorgorganisatie.

Daarna bereidt ze haar avondeten. Ze zet haar magnetronmaaltijd in de oven. Na een tijdje schrikt ze op door een hard piepend geluid wat constant afgaat. De buurvrouw, bezorgd door het brandalarm, belt aan. Ze kent haar buurvrouw niet goed, maar weet dat ze wat ouder is en maakt zich zorgen. Mevrouw Ten Duin is wat verward, en de buurvrouw vraagt of ze binnen mag komen om te kijken wat er aan de hand is. Ze ziet dat de maaltijd is verbrand en rook veroorzaakt. Ze helpt met het ventileren van de keuken en het bereiden van een nieuwe maaltijd in de magnetron. Mevrouw Ten Duin is erg geschrokken. Ze is blij dat de buurvrouw adequaat heeft gehandeld, maar dit had ook anders af kunnen lopen. Ze zegt maar niets tegen Annette, want die maakt zich al zo veel zorgen.

LPM registreert het openen van de voordeur en achterdeur. Dochter Annette ziet dit 's avonds in de app. Ze vindt het vreemd en belt haar moeder op om te vragen wat er aan de hand is. Ze schrikt als

Avond en nacht

Het dagelijkse avondritueel omvat nog een telefoontje van de zorgmedewerker en het klaarmaken voor het slapengaan. Echter, de nacht wordt onrustig en vol twijfels. Mevrouw Ten Duin ervaart angst voor de toekomst na de voorvallen van vandaag. Ze woelt en gaat regelmatig in en uit bed. Ook moet ze vaak naar het toilet. **LPM registreert dit. Omdat het zo vaak gebeurt, gaat er een melding naar de dochter. De dochter slaapt en wordt niet wakker.**

Het lukt mevrouw niet om in slaap te komen en ze drukt uiteindelijk op de personalarmering. De zorgmedewerker biedt telefonisch geruststelling. Er wordt geen noodzaak voor directe hulp gezien waar iemand voor langs moet komen. Desondanks blijft mevrouw Ten Duin onrustig en probeert ze de slaap te vatten, onderbroken door geluiden buiten. Ze besluit naar buiten te gaan en rond het huis te wandelen.

LPM registreert het openen van de voordeur in de nacht en een rode melding wordt gegenereerd. De dochter wordt wakker gebeld. Ze schrikt en komt in actie door de achterbuurvrouw te bellen. Daar heeft ze goede afspraken mee. De buurvrouw gaat naar buiten en ziet mevrouw Ten Duin inderdaad lopen. Ze leidt haar weer naar binnen.

Procesbeschrijving voor inzet bij cliënt

1. Voorbereiding

- Doornemen potentiële cliënten in het team.
- Bespreking inzet van LPM op cliëntniveau.
- Voorstellen aan cliënt en mantelzorg(er) (indien van toepassing).
- Besluiten om te gaan starten (of niet).
- Afspraken maken met mantelzorg(er) (indien van toepassing).
- Contractueel vastleggen met cliënt.

2. Opstart bij cliënt

- Aanvraag LPM door medewerker.
- Aanvraag-/registratieformulier sturen na check criteria en indicatie/financiering.
- Cliënt wordt toegevoegd aan het team/admin-account in het dashboard.
- Indien besloten om met alarmcentrale te werken: afspraken triage maken.
- Alarmopvolging en technische meldingen eventueel koppelen naar alarmcentrale.

3. LPM instellen voor cliënt

- Koppeling met ECD en instellen Single sign-on.
- Verantwoordelijkheden toewijzen.

4. Inrichting LPM bij cliënt

- Monteur komt installeren.
- Leermodus twee weken: in deze modus leert het systeem wat iemands normale gedrag is.
- Alarm instellen.
- Aanmaken account door mantelzorg(er) in de app voor naasten, indien zo afgesproken.

5. Activering en uitleg

- Mantelzorgers ontvangen mail met inloggegevens over de app.
- Naasten krijgen mondelinge uitleg over de mantelzorg app en het LPM systeem en ontvangen een handleiding.

6. LPM in werking

- Sensoren herkennen afwijkingen in leefpatroon en geven hiervan meldingen.
- Wijkteam en mantelzorgers bekijken data en meldingen in het dashboard.
- Opvolgingen terugkoppelingen in het ECD.
- Notificatie via app aan mantelzorg(er) of zorg afhankelijk van afspraken.

7. Stopzetten LPM

- Digitaal afmeldformulier.
- Demontage sensoren.
- Afmelden bij alarmcentrale.
- Alarmcentrale meldt cliënt af.

Deze toolkit is tot stand gekomen met een enthousiaste en bevlogen werkgroep. Wij bedanken alle leden voor hun inzet, meedenken en aanleveren van bruikbare materialen.

De werkgroep bestond uit de volgende leden:

- Bram Kerkhoven, Projectleider Zorginnovatie bij Carinova
- Hanny van Erp, Verpleegkundig expert Geriatrie bij Zorgboog
- Martijn Pepping, Programmanager Digitalisering bij Caryen
- Mariska Verduin, Projectleider Zorgtechnologie en Locatieverpleegkundige bij Zorgbalans
- Betina Marijnissen, Wijkverpleegkundige en Digicoach bij Surplus
- Thijs Mutsaerts, Innovatieadviseur Extramuraal bij Surplus
- Mirjam van Blanken, Programmamanager Innovatienetwerk Ouderenzorg Utrecht bij IVVU en regionaal programmanager AWIZ regio Utrecht
- Marika Verbeek, Innovatiemanager bij VGZ
- Josephine Lambregts, Belangenbehartiger bij Alzheimer Nederland
- Kiyomid van der Veer, Innovatieadviseur bij Warande

- Johan van der Leeuw, Senior Adviseur Digitale zorg binnen programma Waardigheid & Trots voor de Toekomst bij Vilans
- Laura Spijkerman, Adviseur Leren en Veranderen binnen programma Waardigheid & Trots voor de Toekomst bij Vilans
- Xandra van Meegen, Ontwerper en Onderzoeker Digitale Zorg binnen programma Waardigheid & Trots voor de Toekomst bij Vilans
- Andrea Nijhuis, Senior Adviseur Leren en Veranderen binnen programma Waardigheid & Trots voor de Toekomst bij Vilans
- Pasquella van Ruiten, Projectleider Vliegwielen bij Patiëntenfederatie Nederland
- Nicole Somsen, Projectleider Vliegwielen bij Patiëntenfederatie Nederland

Deze publicatie zou niet mogelijk zijn geweest zonder de [Innovatie-Route](#) van het programma Innovatie-impuls, uitgevoerd door Vilans en Academy Het Dorp gesubsidieerd door het ministerie VWS.

Illustraties: Laura Lagaaij
Vormgeving: Lexenzo

Kom je graag in contact met anderen, die ook bezig zijn met het implementeren en opschalen van leefpatroonmonitoring? Meld je dan aan voor het [Leernetwerk Digitale Zorg](#) van Vliegwielen.

Wil je hulp bij implementatie van Leefpatroonmonitoring? Meld je dan aan voor kosteloze [ondersteuning via Waardigheid en Trots voor de Toekomst](#) van Vilans.

Wil je documenten met ons delen of heb je vragen naar aanleiding van deze toolkit?

Mail dan naar vliegwielen@patiëntenfederatie.nl

In de implementatietoolkit leefpatroonmonitoring streven we er met alle betrokkenen naar om gebruik te maken van juiste, actuele en beschikbare gegevens in publicaties. Ondanks onze zorgvuldigheid aanvaarden we daar geen aansprakelijkheid voor.

Op de publicatie is de [Creative Commons CC BY-NC-SA 4.0 licentie](#) van toepassing.

Disclaimer

Leefpatroonmonitoring bevindt zich medio 2024 in het proces van 'waardebepaling' van Digizo.nu. In deze fase wordt onderzoek uitgevoerd in de praktijk bij diverse zorgaanbieders die leefpatroonmonitoring toepassen in hun zorgprocessen. Het doel is om te bepalen of dit daadwerkelijk voordelen oplevert voor cliënten, zorgverleners en mantelzorgers. Mogelijk wordt hiervoor ook nieuw onderzoek opgezet.

We adviseren je om regelmatig de website van Digizo.nu te bezoeken voor tussenresultaten en publicaties over dit onderwerp.

<https://digizo.nu/proces/leefpatroonmonitoring>

Digizo.nu is een platform dat organisaties in de zorg en ondersteuning helpt met het digitaal organiseren van hun (zorg) processen. Het doel is om efficiënter te werken door integratie van digitale en hybride toepassingen. Digizo.nu prioriteert, toetst en evalueert digitale toepassingen binnen deze getransformeerde processen.

